

MAGYARI HÍRADÓK

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

* KERESZTÉNY * NEMZET

BUDAPEST

IX. évfolyam, 255 (2539) szám.

Szerda

Nagyvárad, 1940 november 27

Ünnepi ülést tartott a Felsőház

Ezen az ülésen mutatkoztak be a visszatért keleti és erdélyi országrészek felsőházi tagjai

Budapestről jelentik (MTI): A Felsőházban ma délelőtt 10 órakor ünnepi ülés volt, amelyen bemutatkoztak a legutóbb hazatért országrészek felsőházi képviselői. Az ülés iránt igen nagy volt az érdeklődés. Már félizkor megteltek a folyosók. Megjelentek a királyi hercegek valamennyien, a kormány tagjai közül Teleki Pál gróf miniszterelnök, vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter és Radocsay László igazságügyminiszter.

Széchenyi Bertalan elnök nyitotta meg az ülést. Meleg szavakkal üdvözölte a Felsőház keleti és erdélyi országrészéből való új tagjait, akiknek névsora a következő:

Papp Antal c. érsek, apostoli kormányzó, kisnyiresi Hossu Gyula szamosújvári görög katolikus megyéspüspök, Sándor Imre püspöki általános helytartó, Szabó István r. kat. nagyprépost, apostoli kormányzóhelyettes, Inczédy-Joksmán Ödön, az erdélyi r. kat. egyházmegegyében szervezett igazgatótanács világi elnökének helyettese, Vásárhelyi János, az erdélyi református egyházkerület püspöke, Sulyok István, a királyhágómelléki református egyházkerület püspöke, Teleki Artur gróf, az erdélyi református egyházkerület főgondnoka, Molitorisz Károly, az erdélyi szász evangélikus egyház főesperese, Bánffy Miklós gróf belső titkos tanácsos, Beldy Kálmán gróf, földbirtokos, Biró István földbirtokos, Korponay Kornél földbirtokos, Rácz Mihály és Szabó János iparos.

A bevonuló új felsőházi tagokat a felsőház tagjai nagy éljenzéssel fogadták.

Gróf Széchenyi Bertalan elnök üdvözlő beszéde.

Gróf Széchenyi Bertalan elnök üdvözlő beszédében többek között a következőket mondotta:

— Boldogok vagyunk, hogy 22 év küzdelmei és megpróbáltatásai után tárt karokkal és testvéri szeretettel fogadhatjuk keleti és erdélyi országrészeinkből való tagtársainkat a magyar országgyűlés e fényes hajlékában, mely büszkén hirdeti multunkat és nagy feladatok elvégzésére kötelez. Jóleső érzéssel tölt el mindnyájunkat a tudat, hogy a Felsőház törvényalkotó munkájába bekapcsolódhatnak és ezáltal

„Fenntartjuk lelki kapcsolatainkat a határon túl maradt testvéreinkkel” Bánffy Miklós gróf beszéde

— Kérem tolmácsolják köszönetünket, rajongásunkat és hűségünket Magyarország nagy kormányzója iránt. (A Felsőház tagjai hosszasan ünnepezték a kormányzót.) Engedjék meg egyúttal, hogy hálás köszönetet mondjak azokért a szavakért, amelyekben a Ház bennünket részécsített. Most, amikor 18 év után először szólalok fel a magyar országgyűlésben, először azokhoz a magyar testvérekhez kell szólnom, akik túlmaradtak a határokon. Ki kell fejeznem, hogy fenn akarjuk tartani és fenn fogjuk tartani veljű azt a lelki kapcsolatot, amelyben idáig éltünk és semmi el nem szakíthatja azt a szellemi egyetemet, amely erdélyi magyarságunkat mindig összekötötte. És még egy kötelességnek kell eleget tennem, amidőn mi, néhány kiválasztottak itt megjelenünk. Szükséges azokról szólnom, akik a magyar élet intézményeit Erdélyben munkálták. Üdvözlöm meleg szívvel azokat, akik két évtizeden át törtetlen hűségben, minden üldöztetés ellenére önzetlenül dolgoztak a magyar gondolatért. Őket üdvözlöm, akik a folyton súlyosbodó helyzetben kitartottak és a két évtized utolsó és legnehezebb korszakában küzdöttek azért, hogy egész Erdély magyarsága

tal a Szent Koronának újabb részei nyerhetnek e házban is képviselőket. Szívvel kívánjuk, hogy érezzék jól magukat közöttünk, hiszen hazajöttek hosszú ideig tartó fáradtságos útról, messziről. Küzdelemmel teljes feladatuknak gazdag tapasztalatai, erkölcsi és értelmi jellemüknek szenvedésekben megacélozott ragyogó értékei, nehéz sorsban megedződött akaraterejük, történelmi idők súlyos próbáját sikeresen kiálló munkaképességük, valamint tántoríthatatlan, alázatos hazafiságuk mindmegannyi új ígéret, új szín, új erő, új lendület számunkra. Ezért boldog örömmel üdvözlöljük őket és bizalomteljes érzéssel tekintünk törvényhozói munkásságuk elé.

A nagy tapssal fogadott elnöki üdvözlés után gróf Bánffy Miklós kért szót, hogy megköszönje a meleg fogadtatást. Beszédében többek között a következőket mondotta:

egyetlen táborba tömörüljön. A hosszú 20 esztendő névtelen katonáiról emlékszem meg, akiknek magyarsága a nemzethűség örök példaként fog fennállani. Mi, erdélyiek, akik itt megjelentünk, ezt a szellemet hozzuk magunkkal, ezt a halló, látó, tárgyilagos és testvéri szellemet, amit megedzett eddigi sorsunk. Ebben a szellemben kívánjuk munkálni megnagyobbodott hazánkat.

Gróf Bánffy Miklós szavait nagy tetszéssel fogadta a Felsőház. Elsőnek a miniszterelnök aietett hozzá gratulálni.

A Felsőház azután törölte tagjai sorából Löw Imánuel, aki az egyházak felsőházi képviselőtéről szóló új törvény alapján nem maradhat a tagok sorában. Ugyancsak törölték a tagok sorából Szentgyörgyi Albert egyetemi tanárt, akit a Ferenc József tudományegyetem választott felsőházi taggá és most a Horthy Miklós-tudományegyetem kötelekebe tartozik.

A továbbiakban hozzászólás nélkül általánosságban és részleteiben elfogadták az 1941. évi népszámlálásról, a törvényhatósági bizottsági tagsági jogokról, a magyar-német kiadatási szerződésről és a magyar-német hitelesített egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat és több belügyminiszteri jelentést.

A képviselőház ülése.

Budapestről jelentik: A képviselőház kedden délelőtt megkezdte a pénzügyminiszternek az 1941. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatának tárgyalását, amely az 1940. augusztus 30-a előtti államterületre vonatkozik.

Tasnádi-Nagy András elnök az ülést megnyitva, bemutatta a miniszterelnök átiratát, mely közli, hogy Varga József iparügyi és kereskedelmi miniszter külföldi tartózkodása alatt a tárca ügyeit ideiglenesen Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter vezeti.

Cselényi Pál előadó ismertette a javaslatot. A javaslatához elsőnek a nyilaskeresztes párt vezérszónoka, Matolcsy Máttyás szolt hozzá, aki a javaslatot nem fogadta el.

Varga József miniszter a Szentatyánál

Vatikánvárosból jelentik: (MTI) Varga József kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter a szentszéki magyar követ és kísérete társaságában kihallgatáson jelent meg a pápánál. Ezután Maillone biboros államtitkárt látogatta meg.

Törökország csak a görög függetlenség elismerése alapján hallandó tisztázn magatartását

Anglia újabban Bulgária irányában fejt ki erőfeszítést. Bulgária berlini követe Szófiába érkezett

Belgrádból jelentik: (Budapesti Tudósító.) A Politika megbízható helyről származó jelentést közöl Istanbulból, amely szerint Törökországban hangsúlyozzák, hogy csak a görög függetlenség elismerése képezheti alapját azoknak a javaslatoknak, amelyeket Törökországhoz eljuttattak és amelyek célja, hogy a jelenlegi helyzetben a török álláspont tisztázására vezessenek.

A Messaggero rámutat arra, hogy Anglia most Bulgária irányában összpontosítja erőfeszítéseit. Bizonyos az, hogy Bulgária helyzete nehéz, de bizonyos az is, hogy Bulgáriában nagyon jól tudják, milyen utat kell választaniok.

Szófiában nagy figyelmet keltett, hogy Törökország bizonyos részeiben kihirdették az

ostromállapotot. Általános felfogás szerint Bulgária erre nem szolgáltatott okot.

Szófiából jelentik: (Német Távirati Iroda.) Draganov berlini bolgar követ jelentéstételre Szófiába érkezett, ahol Filov miniszterelnök és Popov külügyminiszter fogadta. Draganov követ látogatása nagy figyelmet keltett.

A szovjet külügyi népbiztosság főtitkára Boris királynál.

Szófiából jelentik: (Stefani.) Sobolev, a Szovjet külügyi népbiztosságának főtitkára a szófiai követ kíséretében kihallgatáson jelent meg a bolgar király előtt.

A háromhatalmi egyezmény mintájára Szövetség készül az Egyesült Államok és Dél-Amerika között

Churchill megbeszélést folytatott De Gaulle tábornokkal.

Anglia amerikai nagykövete közölte
Roosevelttel, hogy a brit birodalomnak
repülőgépekre, lőszerre és hajókra van
szüksége

A *Mai Nap* írja: Belgrádból jelentik: A Politika newyorki jelentés szerint olyan tárgyalásokról beszélnek, amelyeknek célja az Egyesült Államok és a délamerikai államok között szövetség létrehozása a német-japán-olasz hármass egyezmény mintájára.

Amsterdamból jelentik: (Német Távíráti Iroda.) A brit hírszolgálat közlése szerint Churchill miniszterelnök hétfőn a miniszterelnökségen háromnegyed óráhoszat tanácskozott De Gaulle francia tábornokkal. (MTI.)

Washingtonból jelentik: (Német Távíráti Iroda.) Lord Lothian angol nagykövet hétfőn megbeszélést folytatott Roosevelttel. A megbeszélésen Lothian megismételte szombati nyilatkozatát, mely szerint Angliának repülőgépekre, lőszerre, hajókra van szüksége. Hangsúlyozta, hogy a megbeszélés során nem foglalkoztak a pénzügyi segítség kérdésével. (MTI.)

Washingtonból jelentik: (Német Távíráti Iroda.) Hull külügyminisztert hétfőn a sajtótu-

dósítók felkérték, nyilatkozzék Lord Lothian angol nagykövet kérdéséről, amely szerint Angliának pénzügyi segítségre van szüksége. Hull kijelentette, hogy Anglia sem pénzügyi, sem más hiteletet nem kaphat a szövetségi kongresszus hozzájárulása nélkül. (MTI.)

5280 indiai vezető tartóztattak le az angolok.

Kabuból jelentik (Német Távíráti Iroda): Bombay-i jelentések szerint az angolok eddig 5280 embert tartóztattak le, mert beszédeikben és cikkeikben Indiának a háborúban való részvétele ellen foglaltak állást. (MTI.)

A gibraltári brit hajóraj elhagyta a kikötőt.

Algecirasból jelentik (Német Távíráti Iroda): Hétfőn reggel a gibraltári brit hajóraj elhagyta a kikötőt. Hétfőn délelőtt óriási angol szállítóhajó érkezett a kikötőbe, valószínűen hadiszállítómánnyal. (MTI.)

Anglia azon fáradozik, hogy Amerika bocsássa rendelkezésére a zárolt külföldi követeléseket

Rómából jelentik: (MTI.) A *Messaggero* washingtoni jelentése szerint Anglia részéről azon fáradoznak, hogy Amerika bocsássa Angliának rendelkezésére a zárolt külföldi követeléseket. Egyes körökben nem adják fel a reményt, hogy az amerikai törvényhozás módosítani fogja a Johnson-féle törvényt, amely megtiltja, hogy olyan államoknak is hitelt nyújtsanak, amelyek eddigi hiteleiket még nem rendezték. Vannak hírek, amelyek szerint megengedik az amerikai hajóknak, hogy árut szállítsanak Angliába. Más hírek szerint az Egyesült Államok hozzájárulnak, hogy pilótáinak 50%-a a kanadai hadseregben szolgáljon. A lap meg-

jegyz, hogy mindezeket a híreket fenntartással kell fogadni.

Angol és görög álhírek a görögországi harcokról.

Rómából jelentik: (MTI.) A *Messaggero* rámutat arra, hogy a görögök és az angolok a legképtelenebb híreket közlik a görögországi harcokkal kapcsolatban. Arról számolnak be, hogy a görögök óriási hadiszákmányt ejtettek Koricánál. Ebből mindössze annyi igaz, hogy a görögök szákmányul ejtették az olaszok által felállított drótskádlályokat.

A *Newyork Times* azt jelenti, hogy Koricánál 28.000 olasz katona esett görög fogságba. Ilyen fantasztikus híreket cáfolni se érdemes. Valótlan az a hír is, hogy több száz olasz harci-kocsi ment volna át jugoszláv területre és ott internáltak volna azokat.

Francia tiltakozás Londonban Marseille bombázása miatt.

Madridból jelentik: A madridi francia nagykövet jegyzéket nyújtott át a madridi angol nagykövetnek és ebben tiltakozik Marseille-nek angol repülők által történt bombázása miatt. Az angol nagykövet a jegyzéket továbbította Londonba. (MTI.)

Agyonütötték a budafoki Promontoria KFT pénztárosnőjét. Pest írja: Budafokon ma délelőtt a Promontoria KFT. székházában üzletnyitás után a szövetkezet egyik irodai alkalmazottja benyitott a pénztárhelyiségbe, ahol holtan találta a szövetkezet pénztárosnőjét. Cséka Erzsébetet. A pénztárosnő teljesen fél volt. A vizsgálat megállapította, hogy a fiatal tisztviselőnőt munkája közben támaszták meg és ütötték agyon. A szövetkezet különböző termékből áru is hiányzott. Megállapítást nyert, hogy a gyilkos a vállalat telefonvezetékének huzalait is elvágta. Az áldozat arca teljesen össze van roncsolva, öltözéke is hiányos. A gyilkos letépte a szerencsétlen leány bluzát, amelyet magával vitt. Széleskörű nyomozás indult a gyilkos kézrekerítésére.

Méltók leszünk a szabadságra

Érzem, hogy köszönetet kell mondanom asszonytársaim nevében is azért az élményért, amivel — a nagygyűlésről hazajövet úgy éreztük — gazdagabbak lettünk. Köszönjük az elnök asszonynak gróf Bethlen Györgynek, hogy közénk jött, köszönjük Soltz Klárának, hogy fáradt, dolgozott, lelkesített, kért, biztított, hogy ott legyünk és legfőképpen köszönjük Csatóry Adél szociális testvérnek, hogy lángra lobbantotta szívünkben azt a szikrát, amit minden nő születésétől fogva a lelkében hord, de sokszor a nemtörődömség, a jó mód, a fásultság, vagy a közöny hamu alatt tart.

Az otthon levegőjéből én is sok szociális érzéket hoztam magammal, de mindezt csak úgy ápoltam, mint drága jó szüleimtől reám maradt emléket ápoltam — és nem cselekedtem semmit. Néztem a megváltozott világot, de nem láttam meg, hogy a mai világba munka, akarás, kitartás, összefogás, hit és szeretet kell. Mig hallgattam Adél testvér meleg hangját, okos szavát, éreztem, hogy öntudatra ébredtek, hogy kinyílik a lelkem és én is dolgozni akarok a szebb, boldogabb magyar jövőért. Elvonult előttem sok-sok emlék; képek a múltból. A reszkető koldus asszony a kereszt alatt, akinek minden vasárnap oda adom a neki szánt pénzösszeget, de ijedten törölöm le a kesztyűmet, ha hálából megérinti és nem kérdezem meg soha, hogy milyenek a hétköznapjai. Aztán egy sápadt kis gyerek villant az emlékköztembe, évekkel ezelőtt láttam — jóval éjjel után klubból kijövet egy nagyobb társasággal, — ülve aludt egy kapu-mélyedésben, mellette egy kosárban percek sajnalkoztunk felette és tíz lépéssel arrébb már elefelejtettük a nyomorgó éjjeli perces gyereket. Most Csatóry Adél eszembe juttatta. Beszédje alatt sokszor könny szökött a szemembe, pirultam, szégyeltem magam. Szégyeltem magam a megvetett, elbukott szegény cselédleányért, a panaszkodó paraszt asszonyért, akit magamban kommunistának bélyegeztem, szégyeltem, hogy a jütött, meleg szobában, kényelmes karosszékben ülve, míg a lángok játékos táncát bámulom, sajnálom magam, hogy hiú vágyaimat nem szerezhetem meg.

De most megfogadom, hogy a múltak hibáit jóváteszem. Arra kérem, asszonytársaimat is, hogy addig, amíg lobog a lelkünkben az akarás, kezdjük el, kezdjük el addig, amíg jülünkbe cseng Schriffert Béla kanonok úr szívből és lélekből kovácsolt beszéde. Iratkozzunk be az asszonyok klubjába, hogy ébrentartsuk a lelkünkben ezt a szent kötelességet, hogy dolgozzunk, építsünk, segítsünk, áldozunk. Fogjunk össze, hogy igazán méltók legyünk a szabadságra.

—y—a.

Emlékezzünk...

1915. november 26. Futó Lajos volt szabadkai 4. honvéd huszárezredbeli járőrvezető ezen a novemberi napon, két huszártól kíserve, a Lupkow környéki hegyekben portyázott. E közben váratlanul, egy ellenséges lovas századra bukkantak. Futó vakmerően rájuk támadt. Egy jól irányzott pisztolylövéssel a századparancsnokot terítette le, azután — több dolga se neki, se embereinek már nem is akadt, az oroszok a váratlan támadástól úgy megrettentek, hogy egymást tiporva, fejvesztetten elváltak.

Ez a pompás katona nem sokkal utóbb, egy hasonlóan vakmerő fegyverténye alkalmával, amikor az oroszok erejének megállapítása végett egyedül közelítette meg az ellenséges védelmi vonalat és arra különböző pontokról lött, — hősi halált halt.

Hősi emléket arany vitézségi érme őrzi.

1619. november 26. A Rhédey Ferenc parancsnoksága alatt álló erdélyi sereg, Bethlen Gábor 1619—22-ig tartó első magyarországi hadjárata során a Bécs körüli harcokban a második brucki csatában megveri Buquoy császári tábornok seregét.

Pannonia

Szálloda, Étterem, Kávéházban állandóan

frissen csapolt

Dreher Haggenmacher sör

Elismert, háziisan kezelt konyhája, kitűnő borai, elsőrangú zenekara ma már fogalom.

Minden este 9 órától tánc!

Záróra 3 órákor **Nedelkó János**
vendéglős mester

A vármegye polgári közigazgatása is megkezdte működését

Beszélgetés vitéz dr. Nadányi János alispánnal aki minden igyekezetével arra törekszik, hogy biztosítsa a vármegye lakosságának jólétét

Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes, a katonai közigazgatás hétfőn éjszaka 12 órakor véget ért s úgy a városban, mint a megyében megkezdte működését a polgári közigazgatás. Kedden a város és a vármegye hivatalaiban el is foglalták helyüket a polgári közigazgatás tisztviselői. A város utcáin itt is, ott is a költözködő katonák megrakott gépkocsijai száguldoznak és barátságosan integetnek az ide kinevezett polgári tisztviselőket költöztető gépkocsik felé...

A vármegyház nagyszándorutcai bejáratánál mokánybajuszú, sűrűnszinórozott dalmányú hajdúk beszélgetnek, ismerkednek: vármegyei hajdúk, akiknek jellegzetes alakját a fiatalabb, kisebbségi sorsban született nemzedék csak hírből ismerte.

— Kinek a hajdúja maga kedves bátyám? — kérdezzük a barátságos arcú embertől.
— A méltóságos alispán úr — felel az öreg önérvetesen.

A vármegye tisztviselőinek eskütétele

Tegnap érkezett meg Nagyváradra vitéz dr. Nadányi János, az újra egyesített Bihar vármegye alispánja. Tegnap a városi eskütétellel

„Meg akarom ismerni vármegyéim lakosságának minden baját, panaszát és nehézségeit”

Fiatalos, határozott megjelenése, barátságos egyénisége az első pillanatban megnyeri a vele beszélőket.

— Nagy öröm számomra — mondja a kölcsönös üdvözlés után —, hogy Bihar vármegye közigazgatási vezetését átvehettem, hiszen ehhez a vármegyéhez annyi kedves emlék fűz. Itt születtem, itt éltem gyermekéveimet s középiskolámat is itt végeztem. Éppen ezért minden erőmmel és minden tehetséggel igyekszem a vármegye lakosságának a jólétét biztosítani s a polgárság helyzetét, nemzetiségre való tekintet nélkül, följavítani.

— Meg akarom ismerni vármegyéim lakosságának minden baját, panaszát és nehézségeit s azért, amint a körülmények és az idő engedi, személyesen fölkeresem Bihar megye 225 községét, hogy mindenről a helyszínen tájékozódhassam. Hogy ez a tájékozódás minél alaposabb legyen, néhány hónapja a román nyelv használatát is megkezdtem.

— Milyen intézkedésekkel kívánja ezt a célját megvalósítani az alispán úr? — kérdeztük vitéz dr. Nadányi Jánostól.

— Elsősorban a megye szociális szervezését kell megvalósítani — hangzik a válasz. Ebben valószínűleg más elnevezés alatt nagy segítségünkre lesz a jelenlegi Erdélyi Szociális szervezet megyei kirendeltsége. Azonban ezenkívül is ígéretet kaptunk, hogy a vármegye kizsákmányolt s a nehéz mezőgazdasági esztendő által is sújtott lakosság helyzetének följavítására megkapjuk a szükséges magasabb támogatást. Jelen-tős összeget is helyeztek már kilitásba.

— Nekem az az elvem, hogy segítséget csak munka ellenében adunk. Ellenzolgáltatás nélkül

Csütörtöktől

Halálos tavasz

a Dorianban

egyidőben már meg is történt a vármegyei tisztviselőik eskütétele. A tisztviselők nevében, mint a vármegye első tisztviselője ő tisztelgett dr. Cziffra Kálmán főispán előtt, örömet fejezve ki afelett, hogy dr. Cziffra Kálmánt jelölték ki erre a magas tisztségre, azt a férfiút, akinek neve fogalmat jelent ebben a megyében s aki a kisebbségi közéletben való tevékenységével is megmutatta, hogy méltó erre a hivatásra.

A főispán meleg közvetlen hangon válaszolt az üdvözlésre, majd a tisztviselők az alispán kezébe letették a hivatali esküt. A tisztviselők nevében dr. Oszwald János vármegyei főjegyző beszélt s köszönte meg a hozzájuk intézett szavakat.

A vármegye polgári közigazgatása kedden már meg is kezdte működését. A katonai parancsnokság közegei december 10-ig még hivatali helyiségekben maradnak s addig barátságosan megosztanak a rendelkezésre álló hivatali termek felett a polgári közigazgatás tisztviselőivel. Az egyik gyorsan berendezett „szükségirodában” fogadta munkatársunkat vitéz dr. Nadányi János alispán.

senkit sem segítünk. Kivételt képeznek természetesen a munkaképtelenek, akikről Nagyszalonta város s az egyes megyei községek maguk fognak költségvetésükben gondoskodni.

— A munkanélkülieket munkához juttatjuk. Erre vonatkozólag a megye illetékes szervei rövidesen elkészítik a tervezeteket.

— A vármegye nagy problémája: az utak kérdése szintén megoldást fog találni. Az úthálózatot a lehető legrövidebb időn belül rendbehozzuk s nemcsak rendbehozzuk, hanem ki is bővítjük. Az anyaországban minden községben kövezett útja van s ezt megvalósítjuk az annyira elhanyagolt úthálózatú Bihar megyében

Romániában összeállították a régi rendszer bűnlajstromát

Harminchárom letartóztatási parancsot adtak ki a kihallgatások alapján. Elrendelték Lupescu asszony és Urdareanu vagyonának lefoglalását

Belgrádból jelentik: A Politika bukaresti jelentése szerint összeállították a régi rendszer bűnlajstromát. A régi rendszer politikai bűneit vizsgáló bizottság eddig 54 vádlottat és 56 tanút hallgatott ki. A kihallgatások eredményeképpen 33 letartóztatási parancsot adtak ki. Elrendelték a régi rendszer idején lefolyt politikai bűnperek felülvizsgálatát is. A titkos alapok kezelésének ellenőrzésére kiküldött bizottság 174 tanút hallgatott ki eddig. A magasrangú állami tisztviselők működésének felülvizsgálására kiküldött bizottság 614 tisztviselő ügyeit vizsgálta felül, ezenkívül 560 magasrangú tisztviselőt szólított fel vagyona származásának igazolására. Diplomáciai eljárás is indul annak megállapítására, kik nyitottak különböző külföldi államokban bankszámlákat, vagy kik vásároltak külföldön ingatlanokat. A bányák ügyvitelének felülvizsgálására kiküldött bizottság eddigi megállapítása szerint 74 millió leiel károsították meg az államot. A királyi udvar eddigi ügyvitelét is felülvizsgálták és en-

Az érdekeltek tájékoztatására közöljük, hogy a Müller Testvérek Vegyészeti Gyár R.-t., Nagyvárad, cégünkkel nem azonos

Magyarország területén „Müller Testvérek Vegyészeti Gyár R.-t., Budapest” használata a cég gyártmányainak és márkáinak forgalombahozatala, jogszerűen kizárólag bennünket illet

Müller Testvérek
Vegyészeti Gyár R.-T.
Budapest, VI, Lehel u. 27-29

is. Természetesen ez újabb munkaalalmat ad. Az árvízmentesítés munkái is meg fognak indulni.

Az érmihályfalvai járás és Értkörtvélyes Bihar megyéhez tartozik

Megtudtuk még vitéz dr. Nadányi János alispántól, hogy a románok által annakidején elszakított érmihályfalvai járást kormányrendelettel ismét visszacsatolták Bihar megyéhez. Bihar megyéhez került a régen Szatmár megyéhez tartozó Értkörtvélyes is. Ezzel szemben Királyhágó és Feketető községek Kolozs megyében maradnak s mint a román időkben, most is, a Királyhágó csúcsán vonul végig Erdély határa.

Az árvaszék visszaköltözik a vármegyéhez s a vármegyéhez helyezik a megyei számvevőseget is, amely eddig a pénzügyigazgatóságon működött.

— Nehéz munka vár reánk — mondotta befejezésül az alispán —, mert köztudomású hogy milyen állapotban van a vármegye. S nehézséget okoz az is, hogy új tisztviselőink nagyrésze nem ismeri még a vármegyei munkát s be kell tanulniok munkakörükbé. A vármegyház is szűknek bizonyul a kiszélesedett adminisztráció lebonyolítására, azért arra kérjük az ügyfeleket, hogy ezekben az első napokban csak mulasztathatatlannul fontos ügyekben keressenek föl bennünket.

Új megyeháza építésére nem gondol az alispán úr?

— Egyelőre erről ne is beszéljünk — hangzik a válasz —, mert leghatározottabb elvem a takarékoság!

(Marjalaky.)

nek alapján elrendelték Lupescu asszony, valamint Urdareanu volt udvari miniszter vagyonának lefoglalását.

Elengedték a tiltott határátlépésben vétkező zsidók büntetését.

Bukarestből jelentik: Rendeletörvénnyel elengedték azoknak a zsidóknak büntetését, akik meg nem engedett módon lépték át a határt. A rendelet rámutat arra, hogy azoknak, akiket a rendelet érint, le kellene ülniök büntetésüket és azután kellene őket kiutasítani, de tekintettel a fennálló körülményekre, el kell tekinteni e büntetések foganatosításától és át kell tenni a határon az illetőket, visszaküldve őket oda, ahonnan érkeztek. (MTI.)

Kihantolták Zelea Codreanu és társai holttestét.

Ma délelőtt kihantolták Zelea Codreanu és tizenhárom társának holttestét a jilvai katonai hirtőp udvarában.

Teljes ünnepélyes ülésen nyitotta meg kapuit a királyi törvényszék

Dr Ungváry Antal törvényszéki elnök a magyar igazságszolgáltatás feladatairól beszélt

Nagyvárad. Saját tud. A magyar királyi törvényszék, a királyi ügyészség és a járásbíróóság kedden délelőtt 10 órakor teljes ülés ünnepélyes keretei között kezdte meg működését. A teljes ülés a törvényszék dísztermében folyt le. Az egybegyűlt ügyészi, bírói, ügyvédi és tisztviselői kart dr Ungváry Antal törvényszéki elnök üdvözölte.

Beszédében rámutatott arra, hogy 28 évvel ezelőtt Nagyváradon kezdte meg hivatalos működését. Meghatódottan jött most újra ide és alig tud szavakat találni érzéseinek kifejezésére. Megrendítő szavakkal vázolta azután az eltelt gyászos két évtized történetét és a történelem igazságszolgáltatását, amely az elszakított területek egy részét már visszaadta.

A Magyar Szent Korona nevében.

— Ebben az ünnepélyes órában újból megnyílnak a nagyváradai magyar királyi törvényszéknek 21 évvel ezelőtt bezárult kapui — folytatta beszédét dr Ungváry Antal — s ettől az órától kezdve Bihar vármegyének az anyaországhoz visszatért területén újból magyar bírák, a Magyar Szent Korona nevében hozzák az ítéleteiket s szolgálják ki méltányossággal és megértéssel a hozzájuk forduló jogkereső községeket.

Magyar jogéletünknek ebben az ünnepélyes történelmi pillanatában hálaadással borulok le a mindenható Ursten színe előtt, aki nagy dolgokat cselekedett mi velünk s mélységes hódolatomat fejezem ki a legelső magyar ember:

Justitia regnorum fundamentum — államok alapköve az igazság

Dr Ungváry Antal ezután történelmi visszapillantással jellemezte az igazságszolgáltatás állandó fontosságát.

Talán sohasem volt aktuálisabb ennek az őseink által már régen felismert örökérvényű szabálynak az idézése, mint ma — mondotta —, amikor látjuk, hogy az igazságot nélkülöző békeokmányok miként válnak papírrongyokká s azok az államok, amelyeknek nem az igazság volt a legfőbb tartóoszlopa, egymásután miként omlanak össze.

Ezekkel az érzésekkel s gondolatokkal áthatva s egybeforrasztva, acélos akarással induljunk tehát útnakra, kérve Isten segítségét, felügyeleti hatóságaink jóindulatú támogatását, a testvéri ügyészi testületnek s az ügyvédi és közjegyzői karnak harmonikus együttműködését, e város és vármegye minden hatóságának s minden polgárának megértő bizalmát.

Ha ezeket bírjuk, úgy bizton hiszem, hogy munkánk nem lesz hiábavaló s az az igazság, amely e most újból útjára induló kir. törvényszék bíráinak az ajkáról el fog hangzani, valóban fundamentuma lesz egy szebb és boldogabb jövőnek, a feltámadott egységes boldog Magyarországnak.

Dr Borbély Miklós vezetőügyész és dr Sarkady Sándor ügyvéd válasza.

A törvényszéki elnök beszédére az ügyészi kar nevében dr Borbély Miklós vezetőügyész válaszolt. Beszédében rámutatott arra, hogy 21 évvel ezelőtt sokaknak távozni kellett, mert nem esküdtek hűséget a román államnak. Ő is ezek között volt. Most elégtétellel, örömmel, boldogan jött vissza azzal a szent hittel, hogy a magyar nép vezető szerepét és hivatását senki sem fogja vitássá tenni a Duna-medencében.

Az ügyvédi kar nevében dr Sarkady Sándor válaszolt az elnök szavaira.

vitéz nagybányai Horthy Miklós országgyarapító kormányzó urunk iránt, aki megtépettségünk és megaláztatásunk hosszú esztendői alatt sziklaszilárdan állott nemzetünk hajójának kormányrúdjánál s hívó magyar felkélvel és a hősekké magyar hadsereg megteremtésével feltámadásunk reményességét lelkiünkbe öntötte és éltette.

Hálás köszönetet mondok mindazoknak, akik a megszállás ideje alatt a magyarság ellen indított tervszerű irtóhadjáratban minden veszedelem ellenére hűségesen kitartottak s akár hivatali működésükben, akár magánéletükben szolgálták az itt élő s mind jobban fogyatkozó magyar testvéreink ügyét.

Szeretettel köszöntöm e történelmi város és nemes vármegye vezetőségét, hatóságait, az ügyvédi és közjegyzői kart, akiknek szíves támogatását kérem a mi nehéz munkánkban, szeretettel köszöntöm e város és vármegye minden lakóját.

De különös szeretettel köszöntöm kedves bíró-, ügyész- és tisztviselőtársaimat, akikhez a kartársi szeretetnek és a bírói hivatás megbecsülésének meleg érzésével jövök.

A jövő feladatainak vállalásánál dr Ungváry Antal hangoztatta, hogy vissza fogják állítani e föld minden lakójába az igazságszolgáltatás-partatlanságába és tisztaságába vetett hitet.

— Különös öröm és megtiszteltetés reánk nézve — mondotta —, hogy nekünk jutott a kezdet nehézségeivel járó munka vállalása. Ez a munka azonban olyan magaslatos, amely erőink teljes megfeszítésére buzdít.

— Történelmi pillanat ez — mondotta —, amikor az édes magyar anyanyelv újra jogaiba lép ebben az épületben. Az ügyvédek érzik ennek a jelentőségét különösen. Most, amikor a Mindenható sokak imáját meghallgatta, reméli, hogy a bírói és ügyvédi kar harmonikus együttműködése áldásos kihatással lesz Nagyváradra és az egész megyére.

Dr Sarkady Sándor beszéde után a törvényszék három bírása tett fogadalmat, majd a Himnusz eléneklése után az elnök berceztette a teljes ülést.

Kolozsvárt is életbelépett a polgári közigazgatás

Kolozsvárról jelentik: (MTI.) Hétfőn délelőtt a kolozsvári városháza tanácstermében a polgári közigazgatás életbeléptetése alkalmából az újonnan kinevezett tisztviselői kar letette az esküt. Dr Inczédi-Johsman Ödön Kolozs vármegye és Kolozsvár város főispánja bemutatta a tisztviselői karnak dr Keledy Tibort, Kolozsvár új polgármesterét.

Minden jó kereszténynek kötelessége legyen, hogy férfi, tiu és gyermekruhát nálam vegyen

Szabó József

kész és mérték utáni férfi-szabóság.

Hlakti Endre-utca 5. (v. Zöldfa-utca 3)

Feltűnően olcsó árak!

Elfoglalta hivatalát dr Nagy Dezső nagyváradai pénzügyigazgató

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délelőtt 10 órakor ünnepélyes külsőségek között adta át a nagyváradai pénzügyigazgatóság vezetését dr. Vincze János pénzügyi tanácsos, miniszteri kiküldött dr. Nagy Dezső kinevezett pénzügyigazgatónak.

Az ünnepélyes alkalomra megjelentek a pénzügyi palota tanácstermében az adóhivatalok és a pénzügyigazgatóság tisztviselői teljes számban. A tisztviselői kar nevében dr. Vincze tanácsos üdvözölte az új pénzügyigazgatót s egyben köszönetét fejezte ki a katonai közigazgatás alatt szolgálatot teljesítő tisztviselőknek odaadó munkájukért.

Dr. Nagy Dezső pénzügyigazgatóhoz intézett üdvözlő szavaiban kiemelte a pénzügyigazgatónak Szekszárdon végzett eredményes munkásságát s kérte a tisztviselői kart, támogassa az új igazgatót is olyan hűséggel és szorgalommal, mint ahogy őt is támogatták eddig. Zárószavaiban Isten áldását kérte a hivatal működésére.

Dr. Nagy Dezső pénzügyigazgató hálással megköszönte az üdvözlő szavakat és a tisztviselők lelkes ovációját s szerényen háritotta el a nem várt fogadtatást egyben rámutatva a felelősségteljes munka fontosságára.

Itt említjük meg, hogy a szervezési munkák befejezéséig, illetve míg a pénzügyminisztérium vissza nem rendeli, dr Vincze János tanácsos továbbra is részt vesz a pénzügyigazgatóság vezetésében.

Az EVOLUT Irodaszervező Vállalat

Budapest VI., Nagymező-ut 49 sz.

folyó hó 27., 28. és 29. napján, 10 és 19 óra között a **Pannonia Szálló** I. emelet 29. és 30.-as számú termeiben

Irodaszervezési bemutatót

tart.

A modern irodaszervezés — **Evolut** átirókönyvelés, kartotéctechnika (**Lánckartoték**), anyagkönyvelés, munkabérelszámolás, függő irattár, **Ormig** példánytöbbszörözés, **Elliott** címzés — gyakorlati alkalmazásának bemutatása.

Meghívók a szálló portásánál igényelhetők!

Negyvenötezer hazatelepülő német utazik keresztül Nagyváradon

Látogatás a fogadóállomáson, amelyet Schuster birodalmi konzul és a német kolónia tagjai rendeztek be

Bukovinából hazatelepítik a németeket a birodalomba. A visszatelepülők Magyarországon utaznak keresztül. A hosszú útna a magyarországi német kolóniák gondoskodnak német testvéreik ellátásáról. Az el-látó állomások Kisliván, Kolozsváron, Nagyváradon, Szolnokon, Győrben és Szent-gothárdon működnek. Nagyváradon a ve-lencei állomáson rendezték be a mintaszé-rű fogadóállomást.

Ennek megtekintésére Schuster nagyvárad birodalmi konzul meghívta a megye két vezetőférfiát: Bittó Dezső tábornok, vármegyei katonai parancsnokot és Arvay Árpád orsz. gyűl. képviselőt. Arvay Árpád, aki egyébként lapunk bel-ső munkatársa is, az alábbiakban számol be erről az érdekes látogatásról.

Nagyvárad, november hó.

Egy hét óta fellobogozott, virágos vonatok futnak keresztül a nagyvárad állomáson. Kényelmes, tágas, egyforma Pullmann-kocsikból állnak a szerelvények és a vagonablakokban horrogkeresztes német zászlót lenget az őszi szél.

A vonatok messziről jönnek és még innen is messze tartanak. *Irányuk: Dél-Bukovina—Magyarország—Ausztria—Németország.* Utasai hazatérő németek, akiket több évtizedes, sőt több évszázados távollét után ölel ismét keblére a német haza...

Naponta kétezer ilyen visszatelepülővel futnak keresztül a német birodalmi szerelvények a nagyvárad vasútállomáson. Egy-egy vonat kb. 500 utast hoz s négy ilyen vonatot várnak minden nap a várad-velencei állomáson. Igen, várják őket. Várják azzal a testvéri szeretettel, azzal a megszervezett bámulatos gondoskodással, amiben a német nép páratlan az egész világon. *Összesen negyvenötezer visszatelepülőnek kell itt átutaznia az anyaország felé és ennek a hatalmas tömegnek az ellátása és gondozása igen nagy munkát igényel. De lelkes férfiak, lányok és asszonyok egész serege áll készen a testvéri szolgálatra s az a német, akit erre hoz a sorsa, a nagy német népesalád hatalmas erejét öntudatosan élvezheti már itt a külföldi vasútállomáson is.*

Déli egy óra. Ilyenkor szokott érkezni minden nap a második vonat. Ma késik.

Félórás késést jelent az állomás-főnökség.

Addig van időnk, hogy szét nézzünk az állomáson és környékén, ahol a nagyvárad német kolónia Schuster birodalmi konzul vezetésével a visszatérő honfitársak számára fogadóállomást rendeztek be.

A várad-velencei állomásra most alig lehet ráismerni. Minden átalakult itt, minden egyetlen célt szolgál: barátság tenni a környezetet azok részére, akik a testvéri sorsközösség után áhítozva otthagyták földjüket, házukat, eddigi hazájukat, hogy visszatérjenek a hatalma csúcsfényén tündöklő, hatalmas német birodalomba.

Schuster konzul szorgalmas és kitűnő szervező erejéről ismert két munkatársával: Domath Artur, a nagyvárad németseg vezetőjével és

Simon Egon, a német nemzeti munkafront körzetvezetőjével együtt kalauzol bennünket végig a fogadóállomáson. A velencei állomás hatalmas raktárépületében most ékezte működik. Egy-más mögött sorakozó, hosszú asztalokon katonás rendben várakoznak az emailírozott csajkák a vonattal érkező vendégekre.

Három hosszú asztalnál a német kolónia személyzete épen most fejezte be ebédjét. Csupa, egészséges arc. Jól megtermett fiúk és ép ilyen erőteljes lányok sokasága. Az ebéd végén vezényszóra katonás vigyázzba állnak és harsány kiáltással kívánnak jó egészséget egymásnak. Azután ki-ki szorgosan munkához lát. Rövidesen érkezik a vonat s addig készen kell lenni mindennel!

A lányok a szomszéd épületbe vonulnak. Ezt néhány nappal ezelőtt frissen tákolták össze szorgalmas, német munkások és az új deszkaépítménnyel megtöltött raktárépületet. A fenyőszagú gerendák alatt a magyar honvédség tábori színekre tarkozott gulyáságyúiban fő, rotyog az izletes ebéd. Ma székelygulyást kapnak a vendégek.

— *No, Jancsi, jó lesz az ebéd?* — kiált rá a munkafront vezetője magyarul az egyik fehér ruhás szakácsféltre. Az ugyanis magyar. *Magyar szakácsok főznek a testvér német vendégeknek.*

— *Bizony,* — hangzik a válasz — *majd megnyalhatják utána a szájukat a német testvérek!*...

Csupa jókedv, vidámság

közepett folyik itt a munka. Minden sarokban a rendszeretett jólét sugárzik.

— *Mi magunk a sajátunkból gondoskodunk mindenről — jegyik meg vezetőink. — Nézzenek csak ki a barakkok háta mögé! Ott vannak a rét elején a disznóolák s a réten ott legelésznek vágómarháink, amik mind a visszatelepülők ellátására szolgálnak.*

De hogy ne menjünk el kedves emlék nélkül, bennünket is megtraktálnak a frissen főtt ebéddel. Mi savanyú levest is kapunk előljáróban és zománcozott bádogsészében kiküllömentire valló finom hort. Izletes, egészséges

koszt, a kenyér is jó, friss és fehéren mosolyog hatalmas halmokba rakva az ebédlobarok minden oldalán.

A katonás ebéd után nemsokára megérkezik a vonat is.

A munkaszolgálatosok női csoportja már előre fegyelmezett sorokba tömörülve áll fel a sín mentén és a befutó vonatot harsány: *Sieg! Heil!* köszöntéssel üdvözl. Azután felharsan a német induló: víg nótázás fogadja a vonat utasait, akik kíváncsian az ablakokba tódulnak. Megannyi boldogságtól ragyogó arc. Szemek villannak össze, tekintetek mosolyognak egymásra. Ezek a szemvillanások mind azt mondják egymásnak: *értjük egymást és tudjuk mit akarunk.*

Ez rögtön be is bizonyul. Néhány rövid vezényszó és az első kocsis utasai már is rendben kiszállnak. Katonásan párba állítva külön a férfiak s külön a nők megindulnak az állomás-melletti, egykori vasgárdista korcsma felé, ahol ötven-ötvencsapos mosdó várja a nőket és férfiakat. Ezalatt az apró gyermekeket ápolónők szedik össze. *A csecsemők a II. osztályú váróterembe kerülnek, ahol a csecsemősegély működik.* Itt rögtönzött központi fűtéssel — melyet Demkó Pál nagyvárad, magyar vízvezeték-szerelő saját találmányával szerelt be — állandó meleg víz várja a kisdedeket. Négy apró fürdőkádban már előre elkészítik a védőnők a langyos, kellemes fürdővizet és a vonatról lekerülő apróságokat azonnal megfürdetik. Fürdő után a kisdedek ebédet kapnak és tisztán, jólakva kerülnek vissza szüleikhez. *Vagononkint 40—50 gyermek kerül ápolásra. Általában példaadóan sok gyermekkel érkeznek a visszatelepülők.*

Ezalatt a mosdóhelyiségből a felnőttek és nagyobb gyermekek átvonulnak az étkezőbe. Itt már párolog a finomillatú székelygulyás és a munkaszolgálatos nők hatalmas vödörökből mérik ki minden vendég részére a jó, erős teát.

— *Víz nem szabad inni!* — hangzik a parancs azok felé, akik vizet keresnek. A sokféle víz ugyanis megárt a szervezetnek, — magyarázzák kísérőink, — tehát csak teával szabad élni mindenkinek egész úton.

És az emberek, asszonyok, gyermekek engedelmessé válnak. Nincs vita, zúgolódás, nézetkülönbség. Németek: fegyelmezett, öntudatos nép fiai ezek az emberek. Minden izükben érzik, hogy egy nép csak fegyelem és a közösség egyetemcs szolgálatában nőhet nagyra, emlékedhetik ki a többi népek közül.

Nem szégyeljük bevallani, hogy ismét tanulunk. Amint a várad-velencei állomáson látunk, izéltő volt a német szervező erőből és odaadó bajtársiasságból lecke a népi politikából, amit nem cicomás jelszavakban, hanem ilyen és hasonló szociális gondoskodásban kell kifejezésre juttatni s élővé tenni.

(—vay.)

Varga József miniszter kihallgatáson jelent meg az olasz uralkodónál és Mussolininél

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban tartózkodó Varga József iparügyi miniszter hétfőn hosszabb megbeszélést folytatott Ciano olasz külügyminiszterrel, majd kihallgatáson jelent meg III. Viktor Emánuel olasz király és császárnál. Délután fél öt órakor a magyar miniszter látogatást tett a Palazzo Veneziában a Ducénál.

Hat órakor Ricci testületügyi minisztert kereste fel, majd Riccardo vasúti és árucseréügyi miniszternél tett látogatást, végül

este hét órakor Host Venturi közlekedésügyi minisztert látogatta meg hivatalában, aki egyébként a magyar minisztert látogatásai során mindenütt elkísérte.

Este Host Venturi olasz közlekedésügyi miniszter az Excelsior külön termében vacsorát adott Varga József tiszteletére. A vacsorán az olasz miniszter rendkívül szívélyes hangú felkösöntöt mondott, amelyre Varga miniszter igen barátságos hangú olasz nyelvű beszéddel válaszolt. (MTI.)

Holnapról a BELVAROSI filmszínházban. — A szezon legbájosabb, zenés, hangulatos vigjátéka! Mikszáth Kálmán legkedvesebb regényének filmváltozata

Ma utoljára:

TOPRINI NASZ

A Noszthy fiu esete Tóth Marival

Főszerepben: Rajnai Gábor, Jávor Pál, Simor Erzsébet, Halmai Tibor

Carlton szálloda

a Dunapart polgári jellegű szállodája a Belváros szívében.

Etterem, kávéház a házban.
Olcsó sörözőnk közkedvelt.

Kedvezményes szobaárak

Hogyan működtek az elrománosítás ügynökei a Székelyföldön

Hiteles adatok és történetek a csikmegyei román tanítók, tanfelügyelők és lelkészek ténykedéseiről

Csikszereda, november hó.

A letűnt román uralom idején a Székelyföldön sohasem tapasztalt vehemenciával folyt a románosítás azzal az indokolással, hogy a székelyek „elmagyarított románok” és vissza kell őket terelni a román nemzettestbe. A legteljesebb hatósági segédlettel megindított románizálást nemcsak a hirhadt kultúrözönás iskolapolitikán keresztül, hanem merőben új és ördögien kiesztelt eszközökkel végezték. Vervizsgálatnak vetették alá a székelyeket, kötelező orvosi vizsgálat hangoztatásával és még a temetői halottak anyakönyvi nacionáléjával való bizonyítást is megkísérelték, hogy ne is szóljunk a névelmezés gyalázatos eszközéről.

Mégis azonban leghálásabb anyagnak látszott a zsenge gyermeki lélek az iskola padjában. Nem is hagyták ezt kihasználtnak azok-

Legszébb, legolcsóbb fényképek

RÓNA fényképésznél
Nagyvárad, Teléky-utca 4.

kal az ártatlan székely gyermekekkel szemben, akiket kiszolgáltatott sorsuk állami iskolába kényszerített. Magyarul egy szót sem tudó, románosításra és elnemzetlenítésre fizetésük kétszeres összegének megfelelő jutalommal ösztökölt állami tanítók „tanítottak” a székelyföldi állami iskolákban és így nem lehet csodálkozni azon, hogy a szerencsétlen székely gyermek a legtöbb esetben sem magyarul, sem románul nem tanult meg írni, olvasni és a vallásoktatásnak, valamint az otthoni szülői gondosságnak lehet köszönni, hogy úgyahogy mégis megkapta az általános elemi műveltséget.

Az állami iskolába beírt gyermekek fölött természetesen korlátlan úr volt a tanító, mert súlyos bántalmazásnak voltak kitéve úgy, hogy gyakoriak voltak azok a jelenetek, amikor a székely édesapa kinyitott biciskával rontott az iskolai tanterembe és így vett elégtételt gyermeke megveréséért a gyáván sarokbahúzódo, jajgató és ordiháló tanítón. Ha a tanító ilyen aljas volt, milyen lehetett a tanfelügyelő, az „inspektor scolar”? Talán az egész Székelyföldön nem volt még egy olyan erőszakos, kegyetlen, kultúrátlan, az emberi, faji és vallási érzést semmibevevő tanfelügyelő, mint Chirca Petre csikmegyei „revizor.” Vele és az ő ténykedésével kapcsolatosan mutatunk be alábbiakban néhány mozaikképet a tervszerű románosítás megdöbbentő, gyalázatos tükrében.

Római tanfelügyelő és a magyar történelem.

Az egyik katolikus elemiiskolát látogatta Chirca tanfelügyelő. A történelemből a románok eredetét kérdezte. A gyermekek a kérdésekre kielégítő feleleteket adtak, ahogyan azt be-magoltatták velük.

— Na most fiam, beszélj valamit a magya-

rok eredetéről, — hívta fel az egyik székely gyermeket.

A gyermek mélyen hallgatott. A felekezeti tanító átlátta a kérdés kétélűségét és segítségére sietett.

— A gyermekek erről nem tanultak az iskolában.

— Furesa, hisz a tantervben ez is benne van.

— A múltban üldözték a tanítót és az iskolát is bezárták, ha magyar történelmi anyagot adott elé.

— Igen, — vetette közbe a ravasz tanfelügyelő —, ha nem megfelelő tankönyvet használt! Vannak igen jó román történelmi könyvek miniszterileg jóváhagyva, abból kell tanítani a magyar történelmet is és akkor nincs semmi baj, csak attól eltérni nem lehet.

— Ismerjük azokat — szolt közbe a plébános, aki szintén jelen volt az iskolalátogatásnál —, azokból azt kellene tanítanunk, hogy a magyarok nyershüevők, vérivők, görbelábúak, szörnyszülöttek. Ilyen történelemhamisításra nem vállalkozunk. Inkább semmit, amit egyáltalán nem kifogásolnak a tanügyi hatóságok. Majd megtanulják a gyermekek a magyar törté-

„Kicsapnak, ha nem megyek

A csikszeredai vegyes román algimnázium egyik 14 éves leánytanulója egyik vasárnap feltűnő korán kereste fel a falu plébánosát, aki a várossal szomszédos község lekipásztora volt.

— Tessék szíves lenni meggyóntatni és megáldoztatni sürgősen, mert még azután be kell mennem a városba.

— Ma ünnep van, gyermekem, nem kell iskolába menned, miért sietsz tehát ily nagyon?

— Nem iskolába megyünk ma, hanem a görögkeleti templomba, ahol Ciocan görögkeleti és Vlad Izidor görög katolikus lelkészek közösen végzik az istentiszteletet.

— Hisz te katolikus vagy leánykám, neked a katolikus templomban a helyed, senki sem kényszeríthet más felekezet templomába, — dobbsent meg a plébános és hirtelen észébe ötlött, milyen megcsúfolása a vallásnak, amikor

nelmet a templomban és otthon.

— Lehet, hogy a tankönyvek némelyike túloz, de hogy vérivők voltak a magyarok, arról még én is tudok, — jegyezte meg a tanfelügyelő és cigányképi sápadt arcába szorult két sötét szemében a gyűlölet lángolt, — a hét vezér kupába eresztette a vérét és megitta...

Nem érdektelen megemlíteni, hogy az országban akkor, 612 féle „tankönyvet” kellett használni, melyek vérlázító módon gyalázták és rágalmazták a magyarokat. Ezt a kérdést a Magyar Párt képviselői a Népek Szövetségéhez vittek panasz formájában, ahol a leggyalázatosabb képmutatással és hazugsággal csak 17 könyv létezését ismerte be a román kormány és kötelező ígéretet tett arra, hogy a tankönyveket kivonja a forgalomból és így a büntető szankciók elmaradtak.

A tanfelügyelő nagyobbra tartotta magát az Uristennél.

Bíró Ferenc csikszeredai főesperesplébános azt a kérést terjesztette elé a román algimnázium és állami iskola igazgatóságához: engedjék meg és ne tiltsák el a katolikus gyermekeket attól, hogy vasár- és innepnap katolikus templomban hallgassanak istentiszteletet. Az állami iskola részéről gyorsan megjött a válasz, de azt nem az iskola igazgatója írta alá, hanem a románosítást megfésztő szerűen a háttérből mozgató Chirca tanfelügyelő. „Semmi körülmények között nem engedem meg, hogy katolikus, vagy bármely más vallású gyermek elmaradjon a görögkeleti istentiszteletekről, melyeket vallásos és hazafias ünnepeken tartanak — így szolt a válasz —, mert ez a hazafias nevelés egyik leghatásosabb eszköze. A katolikus plébános, akkor, amikor tiltakozik ez ellen, bizonyítékát szolgáltatja irredenta magatartásának és a törvény előtt számol érte. „Chirca tanfelügyelő tehát olyan hatáskört és illetékességet vindikált magának, mely a fennvaló Uristennek van kizárólag fenntartva.

A valláskultúrát mélyen sértő, erőszakos és vakmerő rendelkezés ellen a magyarság vezérei minden eszközzel tiltakoztak, azonban semmi féle közbenjárás nem vezetett eredményre. Meghallgatták őket, ígérték fűt, fát és amikor elmentek, akkor bizalmas utasítás ment a tanügyi hatósághoz: minden eszköz, tehát ez is jó, a románosításra.

görögkeleti istentiszteletre...

görög egyesült és nemegyesült vallások lelkészei fejelemileg és egyházzogilag tiltott közös istentiszteletet végeznek.

— Kicsapnak, ha nem megyek. Egyszer elmaradtam, mert odahaza szüleim is azt mondták és már hibapontot kaptam s megfenyegettek, hogy azonnal távoznom kell az intézetből, ha még egyszer elmaradok.

Arcpirító volt ez a bűnös lélekkalózkodás az ártatlan gyermekekkel. Hogy ennek ellenére a székely ifjú nemzedék meg tudott maradni ősi vallásában és magyarnak: azt lelkes székely papjainknak, sokat szenvedett, lerongyolódott magyar tanítóinknak lehet köszönni. Nagy apostolai voltak a magyar feltámadás gondolatának: illesse őket köszönet és hála a felszabadulás boldog, mámoros pillanataiban.

Albert István.

Az idei Ősz meglepése a

Dreher Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár r.-t.

Szent László söre

Mindenütt kapható!

Utólérhetetlen minőség!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkzámlánk
száma: 72.301.

Időjárás

Mérsékelt, északi, északkeleti szél. Változó felhőzet. Keleten egyes helyeken még eső, a hegyekben havazás. Az éjjeli lehűlés erősödik. A nappali hőmérséklet alig változik.

A VISSZACSATOLT RÉSZEK RENDŐRHATÓSÁGI ENGEDÉLYEINEK FELÜLVIZSGÁLÁSA. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny mai száma közli a kormány rendeletét a visszacsatolt keleti és erdélyi részek, rendőrhatósági engedélyeinek felülvizsgálásáról. (MTI.)

Az átképző gyorsírási, gépirási, levelezési és helyesírási tanfolyamra a beiratási határidő december 5. A tanfolyam 6-7 hónapos és államvizsgával zárul. Szegényeknek kedvezmény. — Beiratás egész nap a Ker. Csarnok épületében Mussolini tér 10. sz.

Postai szállításhoz kizárt küldemények. Budapesti jelenti: Vargha József dr. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amely kiegészíti a Postaügyi Szabályzatnak a postai szállításhoz kizárt tárgyakról rendelkező részét. A Budapesti Közlöny november 24. számában megjelent rendelet kimondja, hogy a posta nem szállíthatja azokat a küldeményeket sem, amelyeknek külsején, burkolatán, címszalagján, a szállító levelek és postautalványok szelvényén olyan bélyegjegy, bélyegzőnyomat, ábra, felirat van alkalmazva, mely a magyar állam érdekeinek veszélyeztetésére alkalmas.

FÜLKELÉS TÖRT KI PARAGUAYBAN. Buenos-Airesből jelenti a Német Távirati Iroda: Mint Assuncionból jelentik, a paraguay-i kormány három tagja meglepetészerűen lemondott. Változás történt más magasrangú katonai és tengerészeti vezetők személyében is. Híre jár, hogy felkelés tört ki, melynek közelebbi részletei még nem ismeretesek. (MTI.)

ÉLETBELEPTEK AZ ANYAKÖNYVI KÖZIGAZGATÁSI JOGSZABÁLYOK. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány elrendelte, hogy a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken az anyakönyvi közigazgatási jogszabályok folyó évi november 26-án lépnek életbe. Ezzel szemben egyelőre nem lépnek életbe azok az anyakönyvi közigazgatási jogszabályok, amelyek vallásügyi joghatályok végrehajtására vonatkoznak. A visszacsatolt területen az állami anyakönyvi kivonatokat magyar nyelven kell kiállítani, bármilyen nyelven is legyenek azok az eredeti anyakönyvekben. Megjegyzés alapján azonban a bejegyzés nyelvén is kiállíthatók a kivonatok. (MTI.)

Vonatot indított el a kékfényű zseblámpa. Szófiából jelenti: (NST.) A Szófiában lefolytatott légvédelmi gyakorlattal kapcsolatban majdnem végzetes szerencsétlenség történt a pályaudvaron. Az egyik nemzetközi gyorsvonat vezetője indulási jelzésnek nézte egy utas kékfényű zseblámpáját és megindította a vonatot. Szerencsére, hogy az állomásfőnökség idejében észrevette a téves indulást.

MAROS-TORDA MEGYE TISZTIKARA LETETTE AZ ESKÜT. Marosvásárhelyről jelentik: Maros-Torda vármegye tisztviselői hétfőn délelőtt tették le a hivatali esküt **Marton Zsigmond** alispán kezébe. Az újonnan megalakult tisztviselői kart gróf **Toldalagi Mihály** főispán üdvözölte. (MTI.)

Eljegyzés. Pataki Ilonka tanítónő és Sándor László tanító jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

AZ OLASZ AKADEMIA MEGNYITÓ ÜNNEPE. Az Olasz Királyi Akadémia november 24-én, a római Capitoliumon tartotta meg működésének 12-ik évét megnyitó, ünnepi, öszszes ülését. Az ünnepségen megjelent az olasz király és császár is. Gaetano Arturo Crocco akadémikus „La scienza dell'arte della guerra aerea” (A légiháború művészete) címmel tartott érdeklődéssel várt, időszzerű előadást.

Róma lakossága. Rómából jelentik: Az „Örök Város” lakossága október végén 1.360.000 főre emelkedett. A születések száma Rómában október folyamán 2655, a halálozások száma 1008 volt.

HIRTELEN MEGHALT A MARGITKÖRÜTI FERENCES RENDHÁZ HELYETTES FŐNÖKE. Budapesti jelenti: **Bonert Tóbiás**, szerzetes néven **Valérián**, a Margit-körüti Ferences-rendház helyettes házfőnöke vasárnap délelőtt az Országuti plébániatemplomban gyóntatott s mikor gyóntatását befejezte, egyik szerzeteslárásával elindult a templom mellett lévő rendházba. Alig, hogy a rendház folyosójára értek, Valérián Páter rosszul lett és elvesztette eszméletét. Értesítették a mentőket és azok az eszméletlen helyettes házfőnököt az Irgalmasok-kórházába szállították, ahol délutánra agyvérzésben meghalt. Nevéhez fűződik az új pasaréti-úti templom megépítése. A kiváló egyházzónok, akit igen sokan ismertek és szerettek, halálhíre gyorsan terjedt el a fővárosban. Temetése november 26-án, kedden lesz.

* **Minden sörívő megállapíthatja,** hogy a Dréher Haggenmacher Szent László sörnek nincsen párja.

NEM HASZNÁLHATOK POSTAI FORGALOMBAN A „MAGYAR VOLT, MAGYAR LESZ” FELÍRÁSÚ BÉLYEGEK. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kereskedelem és közlekedésügyi minisztérium közli, hogy a Magyar Nemzeti Szövetség által forgalomba hozott azok a ragjegyek, bélyegjegyek, melyeken a vissza nem csatolt városok képe és jele, továbbá a „Magyar volt, magyar lesz” felírás látható, a postai forgalomból ki vannak zárva. A posta ilyen jegyekkel ellátott küldeményeket nem továbbít, hanem mint szabálytalant visszaküldi a feladónak. (MTI.)

Az „Örszem” telefonszámja 10—77.

Közyűlési meghívó. Duratex cementárugyár, aszfalt és kátrányipar r. t. nagyváradai Mátyás király ut 60. szám alatti bejegyzett cég. tisztelettel meghívja részvényesit a saját helyiségében 1940. december hó 6-án délelőtt 10 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésére. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Igazgatósági jelentés. 2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság lemondásának tudomásulvétele és elfogadása. 3. Új igazgatóság választása. 4. Új felügyelőbizottság választása. 5. Alapszabályok módosítása. 6. Esetleges indítványok. — Amennyiben a fentjelzett közgyűlési határnapon kellő számú részvényes nem jelenne meg, úgy a részvénytársaság közgyűlését 1940. évi december hó 14-én fogja ugyanazon a helyen ugyancsak délelőtt 12 órakor megtartani. tekintet nélkül a megjelent részvényesek és a letett részvények számára. Azok a részvényesek, akik szavazati jogukat akarják gyakorolni, kötelesek részvényeiket 3 nappal a rendkívüli közgyűlés határideje előtt a társaság pénztáránál letétbe helyezni. Nagyvárad, 1940. november hó 25. Igazgatóság.

NYÁRÁDSZEREDÁN UJRA FELAVATÁK BOCSKAY ISTVÁN MELLSSOBRÁT. Marosvásárhelyről jelentik: Nyárádszeredán vasárnap avatták fel újból **Bocskay István** mellszobrát, melyet a románok megrongáltak. A szobrot annakidején a kolozsvári református teológia épületének pincéjébe csempésztek és ott rejtgettek mostanig befalazva. (MTI.)

Óriási tűz egy filmgárban. Newyorkból jelentik: A Metro Goldwyn Mayer filmvállalat Culverben lévő felvevő műtermében óriási tűz pusztított. A kár teljes értékét még nem tudták megállapítani, de annyi máris biztosnak látszik, hogy többmillió dollárról van szó.

Tánciskolai értesítés.

M. **Antalfy Margit** tánciskolájában új tanuló kurzus kezdődik felnőttek, gyermekek és tisztviselők részére. Iratkozni a tánciskolába lehet (Sas passage) egész nap. Különórák megbeszélés szerint vehetők.

UJABB FÖLDRENGÉS NÉGY ROMÁN VÁROSBAN. Bukarestből jelentik: Barlad, Targoviste, Csernavoda és Rammicul Sarat városokban újabb földrengés volt. A november 10-iki földrengés következtében megrongált házak közül több összedőlt. (MTI.)

November 30-ikán írják alá a japán és a nankingi kormány közötti pénzügyi szerződést. Sanghaiból jelentik: A nankingi pénzügyminiszter kijelentette, hogy kielégítő eredményeket ért el azokon a tárgyalásokon, amelyeket Konoje japán miniszterelnökkel, Matsouka japán külügyminiszterrel és a japán kormány más vezetőivel folytatott a kínai-japán pénzügyi együttműködésről. A kínai-japán szerződés aláírására november 30-án kerül sor. (MTI.)

A NAGYVÁRADI KATOLIKUS LEGÉNYEGYLET folyó hó 30-án, azaz szombat este 8 órai kezdettel háziestélyt rendez az egyesület Teleki-utcai székházában, melyre szeretettel meghívja Nagyvárad keresztény táncolni vágyó ifjúságát a rendezőség.

Temetés. Szarvas Péterné szül. Baksa Julianna 56 éves korában meghalt. Temetése november 27-én délelőtt 10 órakor lesz a lakásából a Rulikovszky temetőbe. (Caritas.)

KIRABOLTÁK A STEFÁNIA MALOM PÉNZTÁRÁT. Nagyvárad. Saját tud. Kedden reggel 7 óra tájban ismeretlen tettesek megtámadták és kirabolták a Stefánia-malom pénztárát. A rendőrség nyomozása lapunk zártakor még tart.

Nemzetgyűlésért 800 pengőre ítélték egy békéscsabai ügyvédet. Békéscsabáról jelentik: Még július 14-én történt, amikor gróf Teleki Pál miniszterelnök gróf Csáky István külügyminiszter társaságában az erdélyi kérdés megoldása céljából Németországba utazott, hogy Békéscsabán, az egyik kávéház törzsasztalánál az egybegyűlt nagy politikai eszmeeserét folytatták. Dr. Reisz József 57 éves békéscsabai gyakorló ügyvéd is résztvett ebben a vitában és a tárgyalásokkal kapcsolatban olyan kijelentéseket tett, hogy az asztaltársaság két tagja felháborodott és nyomban eltávozott a kávéházból. Ezzel az ügy azonban még nem nyert elintézését, mert dr. Reisz József ügyvéd ellen a magyar nemzet megbecsülése ellen irányuló vétség címen büntető eljárás indult. A szegedi törvényszék ötös tanácsa vona felelősségre az ügyvédet. A bizonyítási eljárás lefolytatása után bűnösnek mondták ki a vádlottat a vádbeli bűncselekmény elkövetésében és ezért 800 pengő pénzbüntetésre, háromévi hivatalvesztésre és háromévi politikai jogvesztésre ítélte a bíróság. A bejelentett semmisségi panaszok folytán a Kuria dr. Török Géza elnöklésével most foglalkozott az ügyvel. Reisz József dr. 800 pengős pénzbüntetését helybenhagyta, azonban a mellékbüntetés kiszabását mellőzte a Kuria.

Egy film melyre hónapokig várunk és évekig nem felejtjük el! — **Zilahi** világhírű regényének filmváltozata!
Az első magyar világláger!

HALALOS TAVASZ

Főszerepben: **Karády Katalin**
Jávor és Szörényi

Disztributáló holnap
az **APOLLO** filmszínházban

Jegyelővétel d. e. 11—1 és egész délután.
Ma utoljára: **FÜSZER** és **CSEMEGE**.

Dorján filmszínház!
Telefon: 13-51.

Enekes, zenés vigjáték

HOTEL KIKELET

Főszereplők: Turay, Kabos, Páger, Uray, Tökés, Mály, Palló stb.

Időszerű gazdasági útmutató

Előlegben nem részesíthető volt magyar, illetőleg volt román közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok segélyezése

(Huszonegyedik közlemény.)

A magyar kormány igen nagy gondot fordít arra, hogy a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben lakó és a román államtól ellátásban részesült volt magyar közszolgálati alkalmazottakat, nyugdíjasokat, özvegyeket és árvaakat az országrész visszatérése miatt hátrány ne érje, ezért úgy intézkedett, hogy ezek nyugdíjjarandósága ellátási előleg címen fennakadás nélkül folytatólagosan kifizetessék. De gondoskodás történt azokról is, akiknek még nincs megállapított nyugdíjjarandósága s így „ellátási előlegben” nem részesíthetők. Ezek számára a kormány segélyeket engedélyez azoknak, akiknek megatartása a román uralom alatt a magyar nemzethűség szempontjából alaposan nem kifogásolható. A magyar kormány elhatározása a következő:

I. Azokat a volt magyar közszolgálati alkalmazottakat és nyugdíjasokat, továbbá azokat a román közszolgálati kötelekben állott alkalmazottakat és nyugdíjasokat, valamint mindezek özvegyeit és árvaikat, akik az 1940. évi augusztus hó 30-án, illetőleg az ezt megelőző három hónap alatt a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben laktak és akik a román államtól magyarságuk miatt vagy az ellátást megállapító román hatóságok késedelmes eljárása miatt vagy valamilyen más, de magyar szempontból fegyelmi vétségnek vagy bűncselekménynek nem tekinthető okból a román államtól ellátásban nem részesültek, méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén „segély”-ben lehet részesíteni.

II. A visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben lakó volt román közszolgálati alkalmazottak közül azok, akik a visszacsatolás megtörténte után a magyar közszolgálatban ugyan ideiglenesen elhelyezést nyertek, az állások végleges betöltése alkalmával azonban elhelyezhetők nem voltak, az ideiglenes szolgálat teljesítése alóli felmentésüket követő hó első napjától kezdődőleg szintén „segély”-ben részesíthetők.

III. Azokat a volt magyar közszolgálati alkalmazottakat és nyugdíjasokat, valamint ezek özvegyeit és árvaikat, akik a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekről Csonka Magyarországra területére az 1940. évi augusztus hó 30-át megelőző időben a román hatóságok kényszerítő intézkedései következtében költöztek be, abban az esetben, ha a magyar államtól vagy azzal az ellátás szempontjából viszonyosságban álló valamelyik intézménytől sem részesültek, méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén ugyancsak „segély”-ben lehet részesíteni.

IV. „Segély” csak olyan személy részére engedélyezhető, aki, illetőleg akinek ferje (szülője) az állandó ellátásra igényt adó legkisebb szolgálati időt már betöltötte.

V. A „segély összegét” azoknál az egyéneknél, akik illetőleg akiknek férje (szülője) magyar közszolgálatban állott, a magyar közszolgálatban utoljára élvezett beszámítható javadalmazás alapulvételével a hatályos magyar ellátási jogszabályok szerint, azoknál a személyeknél pedig, akik a román államtól ténylegességi illetményekben vagy ellátásban részesültek, a román ellátási jogszabályok szerint kell megállapítani.

A segélyt a fennforgó méltányossági körülmények figyelembevételével az említett törvényszerű ellátások bizonyos hányadában, különös méltánylást érdemlő esetekben pedig an-

nak teljes összegében lehet megállapítani.

A segélyt a fennforgó méltányossági körülmények figyelembevételével az említett törvényszerű ellátások bizonyos hányadában, különös méltánylást érdemlő esetekben pedig annak teljes összegében lehet megállapítani.

VI. Abban az esetben, ha az előlegben, illetőleg segélyben részesülő volt alkalmazott, illetőleg nyugdíjas meghal, az elhalálozást követő három hónapon át az özvegy részére, illetőleg, ha az özvegy nem volna, a szabályszerű életkort be nem töltött árva részére ki kell fizetni annak az ellátási előlegnek (segélynek) megfelelő összeget, amelyet a nyugdíjas ez alatt a három hónap alatt kapott volna, ha életben lett volna. A nyugdíjas elhalálozását követő negyedik hónap elsejétől kezdve az özvegy részére havonként a néhai férj által élvezett nyugdíjelőlegnek (segélynek) 60%-át kell kifizetni segély fejében.

Ha az özvegyen kívül szabályszerű életkort még be nem töltött árva is marad hátra, az árva havonta és fejenként az özvegyi előlegnek egyötödét kivevő előlegben részesítendő. Ha özvegy nem maradt hátra, a szülőitlen árva havonta és fejenként az özvegy részére egyébként megállapítható előlegnek kétötöd részét kapják.

Mindezek elbírálásánál a magyar kormányt a legteljesebb jóakarattal vezeli. A részletes eljárási utasításokért forduljon mindenki a volt szolgálatára szerinti illetékes hatóságokhoz. (Vége.)

Felhívás a frontharcosokhoz!

Felkérjük az alanti Tűzharcos bajtársakat, hogy helyiségünkben Széchenyi-ház I. emelet déli 9-12 délután 4-6 között feljönni, igazolvány, jelvény és tagdíj címén 450 pengőt lefizetni sziveskedjenek, miután a felvétel iránti kérelmüket a Magyar Tűzharcos Szövetség központja, Budapest, elvén elfogadta: Mayer József, Papp Mihály Francia sor 17-a, Hóra János, Máthé Andor, Varga Pál, Pacsai János, Tóth Gyula, Kovács Zsigmond, Gyapjas Károly, Ökrös András, Cser István, Szabó Mihály, Bujdosó Sándor, Emődi János, Kiss Pál Lajos, Patkás Sándor, Baranyi József, Nagy József Hlatky Endre utca 12, Quint Pál, Hotya Péter, König Ferenc, Zetyik Károly, Mayer János, Sándor Imre, Varga János, Vincze András, Zboray Imre, Barcsay Gyula, Bartha István, Csoma Ferenc, Petrikó Ferenc, Mihucz András, Kiss Béla, Lénárt János, Lukácsi Sándor Szalárd, Kiss Gyula Bunyitay-liget 5-23, Hoble József, Iván József Komandáns rét 4, Ujlaki László, Vandrus István, Szerző József, Czegléd Márton, Héder Gyula, Boczonyi Ferenc, Wolf Gyula, Bihari Lajos, Tóth Imre Biharszentandrá, Maróthy Béla Lajos, Akom János, Hegedűs Frigyes, Kugler József Rendes telep 21, Varga Sándor, Máthé Zsigmond, Fazekas János, Mokányi István Össi telep 65-35, Mihálka József Tataros puszta, Szentesi Gábor, Tóth Albert Törkölyméről 34, Turbács István Téglavető u. 22, Szakács Sándor, Nagy Lajos v. Popa Gy. u. 17, Juhász Károly Hegyközpályi, Krause Béla, König Ferenc Vágóhid. ifj. Nagy Márton Pray Gy ut 2-a, Biró Rudolf István, Kormányos István, Kiss Ferenc v. Popa Gy. ut 3, Németh János Felső görög oldal 79, Szenkovits Alajos, Jirg József, Oláh István, Szász Gyula, Szabó Gábor Nagyürög, Szabó József Biharpüspöki 904, Rác András Szöllös u. 2, Tyukodi Péter Felsőkörös old. 39, Róff Lajos Hegyközsatár 148, Kiss Károly II. Lahovary u. 80, Gyöngyösi Kálmán Cigánytelep, Horváth Sándor, kézdizentléleki Hodor István Nagyvárad Less, Klein József Szent László real IV. Szervező bizottság.

Újra szabályozták a tanonc-szerződés ügyét

Budapestről jelentik: Az iparügyi miniszter rendeletet adott ki a tanszerződés kötéséről és a segédi vizsgálat tartásának idejéről. A rendelet szövege a következő:

Az ipari közigazgatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1936. évi VII. t. s. 20. paragrafusában foglalt felhatalmazás alapján a belügy- és a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg, úgyis, mint a kereskedelem és közlekedésügyi miniszterium vezetésével megbízott miniszter, a következőket rendeltem:

1. §. Tanszerződést kötni — a második és harmadik bekezdésben foglalt kivételeket nem tekintve, — csak május, június, július, augusztus, szeptember és október hónapokban szabad.

Ha a tanonc alkalmazása helyén iparban a tanonciskolai oktatás nem szeptembertől júniusig tart, hanem az ugynevezett sűrített tanonciskolai oktatás van, tanszerződést — a 3. bekezdésben foglalt kivételeket nem tekintve — csak azokban a hónapokban szabad kötni, amelyekben tanonciskolai oktatás nincs.

A tanszerződést az évnek bármely szakában meg szabad kötni, ha

- a) a tanoncot oly községben kívánják alkalmazni, amelyben alkalmazott tanoncok tanonciskolát (tanonctanfolyamot) nem látogatnak,
- b) a tanoncul szerződöttni kívánt személy, nagykoru,
- c) a tanoncul szerződöttni kívánt személy, már tanonc volt és tanviszonyának megszűnése óta két hónap nem telt el,
- d) kivételes méltányosságból a tanonciskola

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

igazgatójának javaslatára az iparhatóság megengedi.

2. §. Az 1. §. első bekezdésében foglalt korlátozás nem érinti az 1922. XII. t. c. 87. §-ának első bekezdésében foglalt azt a rendelkezést, hogy a tanszerződést a tanonc belépésének napjától számított négy hét alatt meg kell kötni. Csak oly időben szabad tehát tanoncot alkalmazásba venni, hogy a tanszerződést az 1. §. rendelkezésére figyelemmel is kellő időben meg lehessen kötni.

3. §. Segédi vizsgálatot tartani — a második és a 3. bekezdésben foglalt kivételeket nem tekintve — csak június hónap 16-30. napján, továbbá július, augusztus, szeptember, október és november hónapokban szabad.

Az 1. §. második bekezdésében említett esetben segédi vizsgálatot — a jelen §. harmadik bekezdésében foglalt kivételeket nem tekintve — csak azokban a hónapokban szabad tartani, melyekben tanonciskolai oktatás nincs.

A segédi vizsgálatot az évnek bármely szakában meg szabad tartani, ha

- a) a tanoncot a jelen rendelet hatálybalépése előtt szerződöttnék,
- b) a tanonc olyan községben van alkalmazva, amelyben alkalmazott tanoncok tanonciskolát (tanonctanfolyamot) nem látogatnak,
- c) a tanidő nem volt tizenöt hónapnál hosszabb,
- d) olyan személy kéri segédi vizsgálatra becsatolását, aki tanonc nem volt, vagy tanonc volt, de a tanonciskola látogatása alól fel van mentve,
- e) a tanonc a tanonciskola igazgatójának bizonyítványával igazolja, hogy a tanonciskola utolsó évfolyamát sikeresen elvégezte, vagy hogy annyi ismerettel, amennyit ez az évfolyam nyújt, rendelkezik.

f) a tanoncot az 1922. XII. t. c. 102. §-ának első bekezdése alapján kell segédi vizsgálatra becsatolni,

g) a jelentkező a segédi vizsgálat megismétlését kéri.

4. §. A jelen rendelet az 1941. május hó 1. napján lép hatályba.

Frenczel Sándor üvegcsiszoló

Tábla-üveg nagy raktár
Ezület üvegezés
Képkeretezés

Nagyvárad, Szt.-János utca 44
Telefon: 19-13

Dr Erdélyi Géza postaigazgató a nagyváradai postaigazgató- sági kerület vezetője

A felszabadult Várad gazdasági és kulturális életében nagy jelentőségű esemény, hogy visszakapta majdnem száz évvel ezelőtt létesített, nagymúltú postaigazgatóságát.

A vezetői állás betöltésénél a kereskedelemügyi miniszter választása dr Erdélyi Géza budapesti postaigazgatóra, erre a kitűnő szakemberre esett. Dr Erdélyi a posta minden ágában kiváló eredménnyel működött; nagy szaktudása mellett meleg szíve, szociális érzéke, munkatársainak feltétlen megbecsülése azok a tulajdonságok, melyek őt e állása betöltésére képesítik. Eddigi működését különösen az jellemelte, hogy nála hivatalos keret sohasem bürokratikus, rideg szavakkal, hanem az emberi szív meleg lüktetésével volt kitöltve.

Várad város közönsége és az egész postaigazgatósági kerület hamarosan érezni fogja, hogy Erdélyi Géza vezető-postaigazgató személyében az új idők új emberét nyerték, érezni fogják hivatalos ténykedéseiben: az örök humánus, amely minden gondolatát betölti. Az új vezető-igazgató november 30-án foglalja el hivatalát.

(Dr M. F.)

Rendelet a visszacsatolt területen megjelenő napilapok terjedelmének megállapítására

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányrendelet adott ki a visszacsatolt erdélyi és keleti területeken megjelenő rotációs vagy íves sajtótermékek terjedelmének megállapítására. A rendelet értelmében, politikai napilapok a visszacsatolt területeken, hétköznapiakon legfeljebb 8, vasárnapokon legfeljebb 12 oldal terjedelemben jelenhetnek meg. A reggeli lapok ezenfelül hetenkint egyszer kétoldalas rádiómellékletet adhatnak, más mellékletet nem. A szöveg és hirdetés beosztása tekintetében szabadon rendelkezhetnek. A napilapoknak csak a tényleges megjelenés napját szabad feltüntetni. Napilap naponta csak egyszer jelenhet meg. Címében és szövegében kizáróan fekete betűt használhatnak.

Más időszaki lapok oldalterjedelme nem haladhatja meg az illető lapnak a legutóbbi lapszám oldalterjedelmének 50 százalékát. A négy és kisebb oldalterjedelmű lapokra a lapterjedelmkorlátozási rendelet nem vonatkozik.

Időszaki jelleggel nem bíró lapok a rendelet hatálya alatt nem adhatók ki, kivéve az egyetemek, valamint tudományos és művészeti egyesületek kiadásában megjelenő folyóiratokat.

A karácsonyi számok a vasárnapi oldalterjedelemben kétszeresében jelenhetnek meg. A karácsonyi számhoz külön meghatározott méretű melléklet is adható. A karácsony előtti időben kizáróan hirdetésközlésre, december 31-ig bezáróan, összesen 16 további oldaltöbbséget lehet felhasználni.

Rendelkezik egyebek közt a rendelet a naplók kiadásáról is.

Megérkeztek

az olcsó **Keramiai magyar művészek disztárgyai. Alpakka evőeszközök félárban.** — Kávéházi és vendéglői felszerelések. — Porcellán- és üvegárukban kedvező alkalom.

Komlós Testvérek

üveg-, porcellán-, táblaüveg gyári raktár
Nagyvárad, Hlatky Endre (volt Zöldfa)
utca 13. — Telefon 13-72.

Hirdetmény a bejelentés alá eső terményekről és termékekről

M. kir. Nagyvárad város katonai parancsnoksága 7496-1940. kat. közig. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Nagyvárad város katonai parancsnoksága felhívja a város közönségét, hogy az alább feltüntetett időben az alábbi terményeket jelentse be a város közlemezési ügyosztályánál, városháza II. em. 19. sz. szobában.

Bejelentés alá esnek a következő termények és termékek:

1. Buza, rozs, kétszeres,
2. az 1. pont alattiakból előállított liszt, mindennemű egyéb őrlemény és malomtermék (dara, korpa, hulladék stb.)
3. bab, borsó, lencse, akár természetes, akár hántolatlan, hántolt, felezett, törött, felőrölt állapotban,
4. árpa,
5. zab,
6. tengeri,
7. szárított és vitzelenített zöldség és főzelékfélék.

Az előbb említett termények és termékek akkor esnek bejelentés alá, ha azok mennyisége búzánál, rozsnál, kétszeresnél, árpánál és zabnál külön-külön 1 q-t,

lisztnél és egyéb őrleménynél 50 kg-t, babnál, borsónál, lencsénél külön-külön 20 kg-t,

tengerinél, morzsolt állapotban 5 q-t, csöves állapotban 7 és fél q-t meghalad.

A bejelentésre kötelezett nemcsak a mennyiségeket meghaladó, hanem egész készletét köteles bejelenteni.

A szárított és vitzelenített zöldség és főzelékfélék mennyiségre való tekintet nélkül bejelentés alá esnek. Szárított és vitzelenített zöldség és főzelékfélék alatt a jelen rendelet szempontjából a szárított, illetőleg vitzelenített zöldség-keveréket (julien) sárga répát, petrezselymet, virágkelt, bimbókelt, sóska, laphódát (parajt) káposztát és kelkáposztát kell érteni.

Bejelentési kötelezettség a fentebb felsorolt terményekre és termékekre vonatkozóan fent áll a rendelet hatálya lépésének napján meglévő készletekre, ugyszintén azokra is, amelyeket a jelen rendelet hatálya lépése után takarítanak be, állítanak elő, vagy szereznek meg.

Nem terjed ki a bejelentési kötelezettség az 1939 évben vagy korábban termelt azokra a készletekre, amelyeket már bejelentettek. A bejelentési kötelezettség nem vonatkozik a honvédség birtokában levő készletekre.

Bejelentésre kötelezett személyek.

Bejelentési kötelezettség azt terheli, akinek birtokában a bejelentésre irányadó napon a fentebb említett termény, vagy termék van. Ha a bejelentést készlet nem a bejelentő tulajdona, a tulajdonos nevét a bejelentésben külön fel kell tüntetni.

A szárított és vitzelenített zöldség és főzelékfélék tekintetében bejelentési kötelezettség csak azt terheli, aki azok előállításával, raktározásával vagy forgalomba hozatalával hivattaszerűen vagy iparszerűen foglalkozik.

Azt a terményt, amely a bejelentés napján feldolgozás céljából malomban, vagy egyéb feldolgozó telepen van, az köteles bejelenteni, aki nek a malom, illetőleg a telep az őrleményt, vagy egyéb terméket visszaszolgáltatja, még pedig abban a mennyiségben és abban az állapotban, amilyenben a malom, vagy egyéb feldolgozó telep a jogosult részére vissza fogja szolgáltatni.

A fuvarozás alatt álló terményt, vagy terméket a címzett köteles bejelenteni még pedig a fuvarlevél vagy az áruval való rendelkezési jogot biztosító egyéb okmány által átvétele után azonnal. Ha az árut nem a címzett veszi át, a bejelentést az áru tényleges átvevője köteles megtenni. Fuvarozás alatt álló készletnek kell tekinteni azt, amely a bejelentésre irányadó nap előtt fuvarozásra átadott, de ezen a napon a címzettnek illetőleg az átvételre jogosított más személynek még kiszolgáltva nincs.

Jelentkezési sorrend a következő:
november 26-án A—E betűig,
november 27-én F—G betűig,
november 28-án H—M betűig,
November 29-én N—R betűig,
november 30-án S—Z betűig,
december 2-án jelentkezzenek azok, akik fenti sorrendben bejelentési kötelezettségüknek eléget nem tehettek.

Bejelentést a jelen rendelet hatálya lépését követő 8 nap alatt kell megtenni. Jelen rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

A jelen rendelet hatálya lépése után betakarított, előállított vagy megszerzett készleteket az ezekben, valamint a jelen rendelet hatálya lépése napján meglévő készletekben bekövetkező minden változást növekedést vagy csökkentést

minden hónap 1—8 napja között kell megtenni. Nem kell bejelenteni azokat a változásokat, amelyhez a hatóság szállítási igazolvány kiállításával hozzájárult. Nem kell bejelenteni készleteknek vagy azok egy részének a háztartás és a gazdaság bejelentett és igazolt szükségleteire történő elfogyasztását, vagy felhasználását sem.

A bejelentésben elő kell adni, illetőleg fel kell tüntetni, hogy búzából, rozsból, kétszeresből, ezek őrleményeiből, árpából, zabból az 1941. évi augusztus hó 15-ig babból, borsóból, lencséből az 1941. évi szeptember hó 15-ik napjáig, tengeriből 1941. október hó 15-ig napjáig számítva a készlet birtokának és családjának a birtokos irányában szerződés vagy jogszabály alapján eltartásra jogosultaknak élelmezésére szolgáló illtmény, vagy természetben fizetendő más hasonló tartozás teljesítésére vetőmagra, árpából, zabból és tengeriből, ezenfelül az állatok takarmányozására és hizlalására, illetőleg ipari feldolgozás céljára elengedhetetlenül milyen mennyiség szükséges. Ezen szükségletek bejelentését a valóságnak megfelelően kell megtenni, mert azokat a katonai parancsnokság bármikor ellenőrizheti. Igazolni kell azokat a körülményeket, amelyek ezen szükségleteket indokoltá teszik. Érdeke ezért minden bejelentőnek egyrészt azért, hogy a kellemezségeket elkerülje, másrészt azért, hogy ezen bejelentett szükségleteket a bejelentett célra tényleg felhasználhassa, hogy a bejelentések a valóságnak megfelelően történjenek.

Mindazok, akik a fentebb felsorolt termények és termékek feldolgozásával, raktározásával vagy forgalombahozatásával hivattaszerűen, vagy iparszerűen foglalkoznak, valamint az a termelő, aki legalább 50 kat. hold mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanon gazdálkodik, bejelentés alá eső készleteiről kimutatást köteles vezetni. A készlet kimutatást oly módon kell vezetni, hogy abból a készlet mindenkor mennyisége könnyen megállapítható legyen. Ezen készletkimutatást hatósági ellenőrzés során fel kell mutatni.

A bejelentés alá eső termények közül a búzát, rozst, kétszerest, valamint a zabot, a jelen rendelet hatálybalépésének napjától kezdve hatósági zár alá helyezettnek kell tekinteni és azokat forgalomba hozni, feldolgozni, vagy azokkal egyébként rendelkezni csak a hatóság engedélyével szabad. Nem vonatkozik ezen korlátozás buza, rozs és kétszeres tekintetében a jogosított malom részére történt eladásra, továbbá buza, rozs, kétszeres és zab tekintetében a Futura, ennek bizományosa, valamint a jogosított kereskedők részére történt eladásra. Nem vonatkozik a feldolgozásra vonatkozó korlátozás a malmok tulajdonában levő készletekre. Az 5430-1940. M. E. sz. rendelet szerint jogosított kereskedők az általa vásárolt terményeket csak a Futurának, az 5430-1940. M. E. sz. rendelet szerint jogosított malomnak, vagy vásárlási engedéllyel rendelkező egyénnek adhatja el. Nem vonatkozik a zár alá helyezési korlátozás a bejelentett és igazolt háztartási és gazdasági szükséglet kielégítésére.

A zár alatt levő készleteket a bejelentésre kötelezett megőrizni és a romlásától megóvni köteles.

A zár alá helyezett készleteket csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. Ugyanazon község közigazgatási területén a jelen rendelettel zár alá helyezett készletekből külön-külön 5 q-t meg nem haladó mennyiséget szállítási igazolvány nélkül lehet szállítani, ha a szállító vásárlási engedéllyel rendelkezik.

Ugyanezen rendelet utolsó paragrafusa megtiltja azt, hogy rozst takarmányozási, vagy szeszfőzési célra felhasználhassanak.

Ezen tilalom alól indokolt esetben a katonai parancsnokság a m. kir. gazdasági felügyelő javaslatára felmentést adhat.

Fenti rendelkezések végre nem hajtása kibárgást képez és elzárással büntetendő.

Nagyvárad, 1940. november 21-én.

Vitéz RAJNAY KÁROLY, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Akar jól étkezni, szórakozni, családi és társas összejövetelt rendezni a

„Kaszinó“

Étterem -ben

Szaniszló u. 1. (volt Unio club)

SZINHAZ

A színházi iroda közleményei:

Lázár Mária vendégszínháza alkalmával a szerda esti *Erzsébet* előadás A) bérletben, a csütörtök esti *Finom család* bérletszűnetben, péntek esti *Finom család* A) bérletben és a szombat esti *Finom család* B) bérletben lesz megtartva.

A fenti bérleti napokon a páholybérletre 4 pengő, a zsölle bérletre 1 és a körszék-bérletre 70 fillér fizetendő a színház pénztáránál.

Lázár Mária vendégszínháza Nagyváradon

Nem mindennapi műveltségben lesz része Nagyvárad színházajáró közönségének öt napon keresztül, szerdától kezdődőleg, amikor is a színház igazgatóságának sikerült nagy anyagi áldozatok árán Budapest legkiválóbb vígjátéki színésznőjét, Lázár Mária nagyváradai vendégszereplésre megnyerni. Lázár Mária olyan kivételes művészettel rendelkezik, ami Magyarország területén egyedülálló. Lázár Mária nem kell külön bemutatnunk a színház közönségének, mindenki tudja, hogy az a darab, amelyben Lázár Mária játsza a főszerepet a 200-ik előadásig műsorán marad. Ez a kivételes tehetségű és feltűnő szépségű színésznő most a mi vendégünk és Nagyváradon a Szigligeti Színházban olyan két szerepet fogja eljátszani, emiben színésznői képességeit méltóképpen csillogtathatja.

A Lázár Mária vendégszínházának külön szenzációja a művész toalettjei, amelyek már a budapesti előadásokon is eseményszámba mentek.

A vendégszínház első napján szerdán este 8 órakor Huszka Jenő daljátéka, az *Erzsébet* lesz műsorán, amelyben Lázár Mária *Erzsébet* királynét játsza, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap délután és este Vaszary János óriási sikerrel zenés vígjátéka, a *Finom család* kerül színre, Lázár Máriaival a főszerepben.

A *Finom család* többi főszerepeit Lázár Mária mellett Komlós Juci, Fónay Mártha, Kamarás Gyula, Ross József, Bihary Zoltán, Berengh Béla, Barsy Béla, Lendvay József, Nagy Ferenc, Odray Géza, Náday Pál és Sashegyi József alakítják. A darabot Ross József rendezi, a zenekart Sárdi Alajos vezényli.

A *Finom család* táncait Szabó Jenő tanította be.

A *Finom család* csütörtökön bérletszűnetben, pénteken este A) bérletben, szombaton este 9 órakor B) bérletben, vasárnap délután 5 és vasárnap este 9 órakor lesz a színház műsorán, mérsékelttel emelt helyárakkal. A Lázár Mária vendégszínház jegyek már válthatók a színház elővételi pénztáránál.

ÖRDÖGLOVAS, Kálmán Imre óriási sikerű nagyoperettjének első olcsó helyáru előadása szombaton délután 4 órakor lesz, a bemutató parádés szereposztásban.

Heti műsor:

Szerda este 8 órakor Lázár Mária vendégfelléptével: *Erzsébet*. Mérsékelttel emelt helyárakkal. A. bérletben.

Csütörtök este 8 órakor Lázár Mária vendégfelléptével: *Finom család*. — Vaszary János óriási sikerű énekes, zenés vígjátéka. Zenéjét szerezte: Losonczy György. Bérletszűnetben. Mérsékelttel emelt helyárakkal.

Pénteken este 8 órakor Lázár Mária vendégfelléptével: *Finom család*. A. bérletben. Mérsékelttel emelt helyárakkal.

Szombaton délután 4 órakor: *Ördöglovas*. Szombaton este 9 órakor Lázár Mária vendégfelléptével: *Finom család*. B. bérletben. Mérsékelttel emelt helyárakkal.

Vasárnap délután 5 és este 9 órakor Lázár Mária vendégfelléptével: *Finom család*. Mérsékelttel emelt helyárakkal.

A mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: FÜSZER ÉS CSEMEGE.
BELVÁROSI: TOPRINI NÁSZ,
DORIAN: HOTEL KIKELET.

Befejezte a Ház a költségvetés vitáját

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter hosszabb beszédben ismertette a pénzügyi tárca költségvetését

Budapestről jelentik (MTI.): A képviselőház hétfőn délután befejezte a költségvetési vitát. Ezen az ülésen a pénzügyi tárca költségvetése szerepelt napirenden.

A felszólalások elhangzása után Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter mondotta el záróbeszédét. Válaszolt az egyes felszólalásokra, majd rámutatott arra, hogy a kormány nehéz helyzetben volt a költségvetés összeállításánál, mert egyszerre sok igény halmozódott fel: a visszatért országrészek, a hadsereg és a szociális teendők igényei. Hosszú, mondhatni két évtizedes mulasztásokat kellett pótolni. Ezért nem lehet azt kívánni, hogy a költségvetés keretében minden elintézetlen kérdést megoldjanak. Utalt a továbbiakban arra, hogy váratlan kiadások merültek fel, amelyeknél nem lehetett spekulálni afelett, hogy van-e pénz, vagy nincs, hanem segíteni kellett. Ilyen volt a tavaszi árvíz, a behívott katonák hozzátartozóinak segélyezése. Utóbbi célra a kormány 40 milliós pengős közmunkát rendelt el. Azonkívül a szociális alap egész erejét ennek szolgálatába állították, úgyhogy a kettő együtt 60—70—80 millió pengős hitelkeretet fog jelenteni. A belügyminiszter pedig bejelentette már, hogy azokról, akikről nem tudtak gondoskodni a hátralévő időben, hogy megkereshessék a tőlre való, külön, megfelelően gondoskodni fognak.

A pénzügyminiszter ezután kifejtette, hogy nem helytálló az a bírálatok, amelyekkel adózási rendszerünket illeték s melyek azt állították, hogy a nagy vagyonok nincsenek erősebben megterhelve. A nagy vagyonok most fizetik a nagy beruházási hozzájárulást, amely

kb. 680 millióra rug.

A nyereségykölcsön kibocsátásával kapcsolatban a pénzügyminiszter megjegyezte, meg lehet győződve mindenki arról, hogy minden fillért hasznos célra fordítanak. A kölcsönt úgy bocsátják ki, hogy a kis tőkések is jegyezhesék.

A hadikölcsönök valorizációjáról részletesebben egyelőre nem nyilatkozhatik, csupán annyit szögez le, hogy miután az átértékelés nagy nemzeti áldozat, gondoskodni fognak arról, hogy az üzérkedés ezt ne használhassa ki.

Bejelentette ezután, hogy a zálogházi kamatlábat 2 százalékra szállították le.

Tárgyalás alatt áll a tisztviselői fizetések rendezésének kérdése oly értelemben, hogy bár az automatikus előlépést biztosítani kell, egészen kiváló tisztviselők részére meg legyen a jobb előmenetel jelentősége. Végül a pénzügyminiszter bejelentette, hogy az egy milliárdos beruházási program 2800 millióra bővül. Ebből 1600 milliót már ki is fizettek. A nemzet készséggel hozott áldozatot a hadsereg fejlesztésére és az eredmény nem is maradt el. Továbbra is szükség van a nemzet egyöntetű erőfeszítésére, hogy nagy nemzeti céljainkat elérhessük.

Ezúttal a Ház a pénzügyi tárca költségvetését általánosságban és részleteiben is elfogadta. Ezzel a jövő évi költségvetés tárgyalását befejezték.

Az elnök bejelentette, hogy gróf Tholdalaghy Mihály erdélyi képviselő megbízatásáról lemondott. A Ház a lemondást tudomásul vette.

Arcárciketek

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

VÁROS LEGSZEBB HELYÉN

kiadó kétszobás fürdőszobás modern garconlakás. Ugyanott kiadó különbejárattal nagy szoba butorozatlanul irodának. Ritoók Zsigmond utca 12. 124

Fűszerüzlet

berendezéssel és lakással együtt kiadó. Cicejka u. 7. 125

Adás-vétel

Könyvnyomtatás

amely két nyomógéppel (gyorssajtóval és téglanyomóval) és legalább négy teljes garnitúra betűvel, úgy szintén megfelelő kitöltő anyaggal van felszerelve, — megvételre keresek. Ajánlatokat (felszerelés és ár pontos megjelölésével) — „Szakmabeli” jelígen e lap kiadóhivatala továbbítja.

Gyermek

sportkocsi, télikabát, női ruhák eladók. Rákóczi ut 14. ajtó 1.

60 darab birka

eladó. Fugyivásárhely, Jucza Györgynél. 114

Ebédlőszőnyeg.

tiszta új, 9 és fél kvadrátos hazai tiszta gyapjú perzsa, eladó. Szigligeti utca 5., ajtó 2. szám. 120

Ebédlőszőnyeg

belföldi perzsa és öszszekötő szőnyegek eladók. Délelőttől d u. 3-ig. Alapi u. 1. ajtó 2. szám. 119

40 birka

és jó száraz vályog eladó. Kopernik u. 15. 115

Eladó

egy új súlyszethető Singer varrógép. Érdeklődni lehet volt Balán utca 1. szám. kapu alatt balra. Az állomás mellett. 117

Ebédlő butor

akadémia u. 4.

Német, magyar

tanító zongora tanítással is órát ad, — házhoz is megy, valamint polgári iskolára is előkészít. Helene Bayer, Kapucinus utca 17. fdszt. 6.

Különféle

Szemfedél-himzönöt

felvesz Lyon szemfedélüzem, gróf Tisza István ut 27 (volt Aradi ut.) 110

PUHA OLMOT

allandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Tollfosztást

vállalok 60 leiert kilóját. Kovács Ferencné, Óssi-tér 21.

Ujság-makulatura

kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Allást nyec

28—30 év körüli

keresztény férfiak készpénz garanciával, 6 elemi végzettséggel kalauzoknak azonnalra felvételnek. Autóbusz Társaság, Vamház utca 6. 123

Érettségizett

szállodai vezető gyakornokot és londoni kornokot felveszek. Irásbeli ajánlatokat a Pannónia R. T. címre kérek. 126

Gyors gépirónót

azonnalra keresek Dobribán rádióüzlet. Kosuth utca 7. 118

Tisztességes

kifutóleányt felveszek elsejére. Bodáné, Kosuth u. 16. 121

Ujságárus fiut

felvesz a pénzügyi előtti ujságárus.

Asztalos

tanulókat fizetéssel felveszek (volt Helga) Spitz telep. Reich asztalos. 113

Kovács

és kerékgyártót keres Köröstarján község. — Jelentkezés, tarifával, dec. 8-ig. 116

Allást keces

Jó családból

való idősebb keresztény leány, keresztény családból mindenesnek ajánkozik. Cím a kiadóban. 122

Ügyes,

30 éves keresztény lány mindenekhez ajánkozik. Érdeklődni a Szociális Testvéreknél. — Pray György utca 2. szám alatt lehet.

Háztartás

vezetést, főzést vállal mindenhez értő keresztény asszony, özv. Kacsó Ferencné, II. sz. menekült tábor, Tisza Kálmán-tér 8.

Fiatal

jó bizonyítványú szakács, állást keres azonnalra. — Nagyvárad, Hattyu utca 23. szám.

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:

Dr Paál Árpád Dr Scheffler Ferenc

Szent László-nyomdai igazgatója